

Fejes József Balázs (SZTE BTK, MTA–SZTE Olvasás és Motiváció Kutatócsoport; Gyermeki fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése kutatócsoport),
Vígh Tibor (SZTE BTK, MTA–SZTE Olvasás és Motiváció Kutatócsoport),
Szenczi Beáta (ELTE BGGYK, MTA–SZTE Olvasás és Motiváció Kutatócsoport, Gyermeki fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése kutatócsoport) és **Hódi Ágnes** (SZTE JGYPK):
Pedagógusi nézetek az olvasási stratégiák hasznosságáról és alkalmazhatóságáról

Kulcsszavak: olvasási stratégiák, tanári nézetek, pedagóguskutatás

A szövegértés támogatásában az életkor előrehaladtával egyre inkább az olvasási stratégiák tanítására kellene helyezni a hangsúlyt, a folyamatos fejlesztéshez pedig elengedhetetlen, hogy a pedagógusok tantárgyukba integrálják az olvasási stratégiák tanítását. A nemzetközi szakirodalom alapján elmondható, hogy az olvasási stratégiák osztálytermi alkalmazásának gyakorisága, minősége és az alkalmazott stratégiák köre általában elmarad a kutatók elvárásaitól (pl. *Anmarkrud és Braten, 2012; Klette és Carlsten, 2012; Concannon-Gibney és Murphy, 2010*). A korábbi munkák kevés kivételtől eltekintve (pl. *Duffy, 1993*) jellemzően az olvasási stratégiák alkalmazásának gyakoriságáról gyűjtöttek adatokat, ugyanakkor e megközelítés csak korlátozott képet adhat arról, milyen akadályai vannak az olvasási stratégiák tanításának. Annak ellenére, hogy a Nemzeti alaptanterv és néhány kerettanterv is nevesít olvasási stratégiákat (*Tary és mtsai., 2022*), a magyar pedagógusok vélekedéseiről az olvasási stratégiák tanítása kapcsán nem rendelkezünk információkkal. Empirikus kutatásunk célja a pedagógusok nézeteinek megismerése az olvasási stratégiák tanításáról. Kényelmi mintavételen alapuló online felmérésünkben 262 általános iskolai és középiskolai pedagógus vett részt. A nemzetközi szakirodalom alapján 15 olvasási stratégiát választottunk ki, amelyek hasznosságát és alkalmazhatóságát ötfokú Likert-skálán értékelték a pedagógusok. Eredményeink szerint a hasznosság és a megvalósíthatóság szempontjából egyaránt az összefoglalás, az olvasottak megbeszélése, a monitorozás/javító stratégiák, valamint a kiemelés esetén voltak a legmagasabbak az átlagértékek (a hasznosság esetén $4,65 \leq M \leq 4,73$, a megvalósíthatóság esetén $4,05 \leq M \leq 4,37$). A pedagógusok a legkevésbé hasznos stratégiának a szöveg átfutását ($M = 3,63$) és az előzetes áttekintést ($M = 3,91$) tartották, a legkevésbé megvalósíthatónak a szöveg átfutását ($M = 3,52$) és a kritikai elemzést/értékelést ($M = 3,56$), vagyis főként az olvasás előtti stratégiák tűnnek a számukra kevésbé lényegesnek. A stratégiák hasznossága és megvalósíthatósága között a szöveg átfutása és az előzetes áttekintés kivételével minden további stratégia esetén a különbség szignifikáns ($p < 0,001$), a megvalósíthatóság szempontjából az átlagok alacsonyabbak, és a legnagyobb eltérések az összefoglalás, az olvasottak megbeszélése,

a monitorozás/javító stratégiák esetén azonosíthatók ($0,51 \leq \text{Cohen } d \leq 0,62$), ami azt jelzi, hogy a pedagógusok leginkább ezek esetén szorulhatnak támogatásra a szövegértés tanórai fejlesztése során. Annak ellenére, hogy a magyar tanulók szövegértése a PISA-vizsgálatok szerint a nemzetközi átlagtól elmarad (pl. *Csapó és mtsai.*, 2019; *Tary és mtsai.*, 2022), a stratégiák tanításának módszertana alig ismert a hazai gyakorlatban. Eredményeink beavatkozási pontokat kínálnak az olvasási stratégiák osztálytermi alkalmazásának támogatásához.

A tanulmány elkészítését a Magyar Tudományos Akadémia Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programja, a kutatást pedig a Szegedi Tudományegyetem Interdiszciplináris Kutatásfejlesztési és Innovációs Kiválósági Központ (IKIKK) Humán és Társadalomtudományi Klaszterének IKT és Társadalmi Kihívások Kompetenciaközpontja támogatta. Fejes József Balázs és Szenczi Beáta a Gyermeki fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése kutatócsoport tagja.